

Nalžovice

Kraj: Středočeský

Správní obvod: Sedlčany

Nadmořská výška: 340 m n. m.

Počet obyvatel: 617

Adresa URL: www.nalzovice.cz

Okres: Příbram

GPS souřadnice: 49.698590N, 14.370753E

První pís. zmínka: 1364 (660 let)

PSČ: 262 93

Historie obce Nalžovice

První písemná zpráva pochází z roku 1364. Podle historických pramenů byly Nalžovice založeny vladýkou Nelžejem. Osada se původně jmenovala Nelžejovici a zdejší vladkové si postavili u svého statku tvrz.

Prvním z vladků, kterého připomínají dějiny, byl Vilém (r. 1364). Panství v průběhu dějin často měnilo majitele. Po roce 1741 získal tvrz Jan Václav Alsterl z Astfeldu, který zde nechal vystavět barokní zámek. Dnešní podoba je z let 1750 až 1760 a poslední opravy proběhly v 80. letech našeho století. V současné době je zámek využíván jako Ústav sociální péče pro mentálně postižené dívky.

Zámek byl v restituci navrácen posledním majitelům, tj. rodině Schwarzenbergů.

Směrem ke kopci Drbákov nalezneme obec Nalžovické Podhájí. Západně od obce jsou dvě archeologické lokality - tvrzíště Velké kolo a hradiště Malé kolo. Zde i jinde v okolí byly nalezeny četné popelnice, mince a další archeologické památky, dokládající dávné osídlení. Asi jeden kilometr za obcí Nalžovické Podhájí stávalo na příkrém ostrohu, který obtéká potok Musík a malý potůček zvaný Louček, slovanské hradiště. Od severu bylo chráněno mohutnými valy.

Nová Ves již svým názvem připomíná, že není osadou starou. Její založení se předpokládá někdy po třicetileté válce. K Nové vsi patří skupina chalup, zvaných Pazderny a osamělý statek Račany (nebo Račana). Pazderny dostaly své jméno od sušáren na len. Pazderny stávaly vždycky o samotě. Račany se podobaly výstavností a rozlehlostí spíše poplužnímu dvoru. Na začátku 18. století zde hospodařil rod Roytů, z nichž Václav Royt (1827 - 1907) proslul jako spisovatel, ředitel gymnasia a zemský školní inspektor. Na horském hřbetu mezi Vltavou a potokem Musíkem, obklopena lesy, je obec Hluboká. Skládá se ze dvou stejně velkých a asi půl kilometru od sebe vzdálených částí - Přední Hluboké a Zadní Hluboké. K Hluboké patřily ještě tři vzdálené samoty: na samém břehu Vltavy hostinec Sejce a myslivna, nad pravým břehem řeky Častoboř a v romantickém údolí potoka Musíku hájovna Luhy. Sejce bývaly oblíbenou zastávkou všech vorařů, kteří tu obvykle přespávali. Častoboř byla zbytkem dávno zaniklé vesničky s dvorcem, ve starých spisech uváděné jako Častiboř nebo Čestoboř, sídlo vladky Častobora. Hostinec i dvorec zmizel pod hladinou Slapské přehrad. Na nejvyšše položených pozemcích Častoboře byla v roce 1957 založena dnešní rekreační oblast.

Od raného středověku do konce 50. let patřila neoddělitelně k obrazu Vltavy voroplavba. Ta dala vzniknout obcím, kde voroplavba byla pro jejich obyvatele hlavním zaměstnáním. Na Sedlčansku to byl především Oboz. Počátky voroplavby spadají pravděpodobně do vzniku Českého státu, kdy zmizely lesy v bezprostředním okolí Prahy a dřevo bylo nutno dovážet ze vzdálenějších míst. Plavení dřeva vodní cestou bylo ekonomicky i technicky velice výhodné. Plavci svazovali kmeny do vorů (více vzájemně spojených vorů tvořilo "pramen") a podstupovali s nimi značně nebezpečnou cestu. Úpravy toku pro snazší

plavbu pokračovaly systematicky celé věky, často na náklad státu, který měl na splavnění Vltavy prvořadý zájem. V 16. století začala pravidelná doprava rakouské soli loděmi z Českých Budějovic do Prahy. Později se po lodích dopravovalo i obilí a v 19. století stavební materiál, zejména kámen z četných povltavských žulových lomů. Zpět byla plavidla vlečena koňským spřežením proti proudu po tak zvaných potahových stezkách. Charakteristická plavecká ves Oboz je připomínána již v roce 1497. Zde také stála barokní budova solnice. Sůl se z tohoto skladu odvážela do širokého okolí. Doprava soli po řece přestala po roce 1870, kdy byla vybudována železnice z Prahy do Českých Budějovic. To byl začátek úpadku zdejšího plavectví. Lodní doprava zboží v tomto úseku Vltavy skončila během druhé světové války, voroplavba vytrvala do roku 1952, kdy pramenům uzavřelo cestu staveniště Slapské přehrady. Skončila jedna významná etapa dějin této oblasti.

Z historie nedávno minulé je třeba se zmínit o době nacistické okupace, kdy obyvatelé Sedlčanska byli vystěhováni a celá krajina byla přeměněna na výcvikový prostor vojsk SS. V nalžovickém zámku bylo sídlo nejvyššího soudu pro příslušníky SS z celé Evropy. K smrti odsouzení byli stříleni u zdi zámeckého parku.

